

АмалыкIэхэр агъэфедэхэзэ Iоф ашIэ

Мы аужырэ илъэсхэм кIэлэцIыкIу Iыгыплэм кIошт сабыеу чэзыум хэтхэр нахь макIэ шыгъэным республикэм лъэшэу аналэ цытет. Федеральнэ программэ зэфэшхьафхэм яшIуагъэкIэ илъэс кызэкIэлъыкIохэм республикэм кIэлэцIыкIу Iыгыплэ пчъагъэ кIэу щашыгъ, джыри IофшIэныр лъагъэкIуатэ.

БэмышIэу Адыгэкъалэ кы-
шызэлухыгъэ кIэлэцIыкIу Iы-
гыплэу N 6-м тыщIагъ. Аужы-
рэ шапхъэхэм адиштэу ар
гъэпсыгъэ.

КъатитIоу зэтет унэр зетегъэ-
псыхьагъ. КIэлэцIыкIухэр зы-
чIэхэр дахэу зэлухыгъэх, спорт
ыкIи музыкальнэ залхэр, ме-
дицинэм илофышIэ зычIэс ка-

бинетыр ыкIи лъэныкъо зэфэ-
шхьафхэмкIэ апэрэ шIэныгъэ
зыщарагъэгъотырэ хэушхьа-
фыкIыгъэ кабинетхэр хэтых.
Iэмэ-псымэу чIэтыр зэкIэ кIэ.

Учреждениер зыдэт цагур
джащ фэдэу зетегъэпсыхьагъ,
куп пэпчъ зыщиджэгущтхэ чIы-
плэхэр шхьафэу илэх. Сэкъат-
ныгъэ зилэ сабийхэр аштэным

фэхъазырых. Къэлогъэн фае
щынэгъончъэным ылъэныкъо
лъэшэу аналэ зэрэтетыр, къэ-
лапчъэхэр зетегъэпытыхьагъэх,
къагъэгъунэ, видеокамерэхэр
чыплэ зэфэшхьафхэм апылтых.

— Лъэпкъ проектэу «Демо-
графия» зыфилорэм ишIуагъэкIэ
тикIэлэцIыкIу Iыгыплэ ашIыгъ.
Сабый нэбгырэ 240-рэ чIэфэнэу

гъэпсыгъэ. Федеральнэ, респуб-
ликэ ыкIи муниципальнэ бюд-
жетым кыхэхыгъэ сомэ мил-
лиони 168-рэ мыщ пэлухьагъ.
Сабыйхэр щыплыгыщтхэми, Iоф
щыплэщтми амалышIухэр кы-
татыгъэх, зэпстэур кIэ, лъэ-
хъаным дештэ, уфэсакъызэ
бгъэфедэнэу ары нылэп ищы-
кIагъэр, — ело кIэлэцIыкIу Iы-

гыплэм ипаштэу ТхьалI Къутас.

Бзылфыгъэм икъэгущыIакIэ-
кIэ илофшIэн хэшIыкI ин зэрэ-
фырилэр кыхэхэщы. Опыт ин
IэкIэлъ. Адыгэкъалэ дэт нэмыкI
кIэлэцIыкIу Iыгыплэм илъэс
20-рэ ипэщагъ, мыр кIэу кы-
зашым къагъэкIожыгъ.

(ИкIэух

я 4-рз нэкIуб. ит).

Ермэлыкъхэм яшлуагъэкIэ

Шхыныгъохэм ауасэ зыкъемыгъэлэтыгъэнымкIэ, ахэм ящэфын цыфхэмкIэ нахь Iэрыфэгъу хъунымкIэ зишлуагъэ къаклохэрэм ащыц ермэлыкъхэр.

Сурэтыр тезыхыгъэр Iэшынэ Аслъан.

Анахъу агъэфедэрэ гъомылапхъэхэм ауасэ зыпкъ игъэтыгъэным ыналэ тет Адыгеим и Лышхъэ. Шыклэхэу кыхахыгъэхэм ащыщых зыгъэпсэфыгъо мафэхэм зехащэрэ ермэлыкъхэу цэф-щэжыным пылхэр зыхамыгъэлажьэхэрэр. Ащ фэдэ кыхамыкыным пae уплэкIунхэр зехащэ, хэбзэлэхъ кьулыкъухэр ахэм къахагъэлажьэх. Щэныр хэбзэгъэуцугъэхэм адиштэным ахэр алъэплэх.

Адыгеим и Лышхъэ кызыригъэнэфагъэмкIэ, ермэлыкъхэм япшъэрыл шъхалэр уасэхэр нахь макIэ шлыгъэнхэр ары. Джащ ыпкъ кыкIэу аналэ зытырагъэтыхэрэр щапIэхэм ахэгъэхъогъэныр, шъолырым гъомылапхъэхэм якъэгъэкIын,

якьидэгъэкIыжын шыпылхэ хызмэтшIэлэшхохэм Iоф адэшIэгъэныр арых.

Джырэ уахътэм республикэм ермэлыкъ зэхэщэпIэ 45-у щэпIэ 4620-мэ ателытагъэмэ Iоф щашIэ, илъэсыр кызыхыагъэм кышыублагъэу ермэлыкъ 650-рэ фэдиз зехащэгъах.

БлэкIыгъэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм республикэм икьэлэ шъхалэ шызехащэгъэ ермэлыкым цыфхэр игъорыгъоу къекIуалIэщтыгъэх, ащ ежэхэрэри цыIэх уасэхэм агъэразэхэу, щыщэфэ зэпытхэу.

Ахэм зэу ащыц МэшIодз Рахъмэт. «Къутырэу Гавердовскэм сыкъе-кIышъ ермэлыкым

бэрэ сыкъаклоу кы-хэкIы, — кытфилотагъ ащ. — Лъэшэу сидуапэ гъомылэпхъэ зэфэшъ-хъафхэр бэдзэрыми нахь шыпыутэу кызы-лэкIэдгъэхъан зэрэтлъэ-кIырэр. Джырэ дунаим ащ мэхъанэ-шхо иI».

Урамэу Советскэм шызехащэрэм нэмыкIэу Мыекъуапэ ибэдзэршIыпIэу «Казачий» зыфилоу урамэу Юнатовым тетыми тхъаумафэ къэс ермэлыкым хэлажьэхэрэм япро-дукции пчэдыжым сыхъатыр 7-м кышыублагъэу мафэм 12-м нэс щашэцт.

ШъуиупчIэхэр афэжъугъэзэнхэ шъульэкIыщт

Роспотребнадзорым и ГъэлорышланIэу Адыгеим итым мы мазэм и 6-м кышыублагъэу и 17-м нэс еджапIэхэм гъэшхэныр зэращызэхэщагъэм епхыгъэу «линие стырым» Iоф щилэщт.

Къулыкъум илофышIэхэр цыфхэм упчIэжъэгъу афэхъуштых ыкIи зыгъэгумэкIыхэрэмкIэ джэуапхэр къаратыжыштых мыш фэдэ телефонхэмкIэ:

(8772) 52-12-05-мкIэ – блыпэ мафэм кышыублагъэу **мэ-фэкум** нэс сыхъатыр 10-м кышыгъэжъагъэу 12-м нэс ыкIи мафэм 3-м кышыублагъэу 5-м нэс, **бэрэскэшхом** – сыхъа-тыр 10-м кышыгъэжъагъэу 12-м нэс;

(8772) 57-12-25-мкIэ – блыпэ мафэм кышыублагъэу **мэ-фэкум** нэс сыхъатыр 9-м кышыублагъэу пчыхъэм 6-м нэс, **бэрэскэшхом** – сыхъатыр 9-м кышыублагъэу 5 хъункIэ такык 15 илэжъу.

Шъугу къэдгъэкIыжын, УФ-м и Президент ипшъэрылхэм ягъэцэкIэн кыхиуытэу Адыгеим 2020-рэ илъэсым ионыгъо мазэ и 2-м кышыгъэжъагъэу шхыныгъо стыхэр а 1 – 4-рэ классхэм ащеджэрэ еджэкIо мин 25-рэ фэдимэ ыкIи я 5 – 11-рэ классхэм арыс нэбгырэ мини 9-м нахыбэмэ щалэкIа-гъэхъагъэх.

2021-рэ илъэсым ыпкIэ зыхамыл гъэшхэным изэхэщэн тегъэпсыхъагъэу сомэ миллион 245-рэ федеральнэ ыкIи сомэ миллиони 5 республикэ бюджетхэм къащыдэлъытагъ.

Ащ нэмыкIэу мы илъэсым ионыгъо мазэ и 1-м кышыублагъэу зипсауныгъэкIэ шыкIагъэ зилэ сабийхэу яунэхэм арысхэу рагъаджэхэрэми ыпкIэ хамылъэу шхын зэхэуыта-гъэхэр алэкIагъэхъащтых е ащ тефэрэ мылкур аратыщт.

ТапэкIэ АР-м и Лышхъэ кыкIигъэтхыгъ еджапIэм щарагъэшхырым идэгъугъэ лыплъэгъэн зэрэфаем.

«Къэралыгъом и Президент ар ипшъэрылгъэу кыгъэуцугъ ыкIи зэрэзшIотхырым елгытыгъэщт сабийхэм япсауныгъэ. Муниципальнэ псэунIэхэм япашэхэм ипшъэрыл афэсшIы Ионыгъо мазэм ежъхэр ашъхъэкIэ еджапIэхэм кIонхэшъ гъэшхэ-ныр зэращызшIуахырэу ауплэкIунэу. Обще-ственнэ лыплъэным шъуналэ нахь тежъугъэт — ны-ты комитетхэр мы IофшIэным кыххэжъугъэ-лажьэх», — кылуагъ Лышхъэм.

Адыгэ Хасэм илофыгъохэр

Зэфэсыр Налщык щыкIошт

Дунэе Адыгэ Хасэм (ДАХ-м) и Зэфэс Юныгъом и 18 – 21-м Налщык щыкIошт.

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэкIэкIо куп изэхэсыгъо ДАХ-м и Зэфэс зэфэхысыжъ-хэдзынхэр зэрэщыкIоштхэм, Адыгэ Хасэр ащ зэрэхэлэжьэщтым щытегушылагъэх.

— Илъэс 30 мэхъу ДАХ-р зызехащэгъэр, — кылуагъ Адыгэ Хасэм итхъаматэу Лымыщэкъо Рэмэзан. **— Дунаим тет адыгэхэр нахышIоу зэрэшIэнхэмкIэ, зэлъыIэ-сыкIэ амалхэр дгъэ-**

федэнхэмкIэ ДАХ-м илофшIагъэхэм мэхъэнэ ин яI. Гъэхъагъэу тилэ-хэм, тигумэкIхэм Зэфэ-сым тащытегушылашт.

Адыгэ Хасэм илыкIохэу Лымыщэкъо Рэмэзан, Бэгъушъэ Алий, Ацумыжъ Юсыф, ЦыкIушъо Аслъан, Тхъапшъэкъо Альберт ДАХ-м и Хэсашъхэ ыкIи игъэцэкIэкIо купым хэтых, Зэфэсым хэлэжьэнхэу щытых.

Адыгэ Хасэм шыахадзыгъэхэ Хьот Юныс, НэпшIэкъуй Аминэ, ГъукIэлI Сусанэ, Хъаджий Адамэ тиреспубликэ илыкIохэу

Зэфэсым хэлэжьэщтхэм ащы-щых.

Зэфэсыр зыщылэщтхэ мафэхэм атефэу лъэпкъ зехахъэхэр Налщык щыкIоштых. Адыгэм и Мафэ игъэкIотыгъэу хагъэунэ-фыкIышт. Культурэм илофышIэхэм концертхэр къагъэлэгъоштых, спорт зэнэкьокъухэр зехащэщтых.

Зэлъэпкъэгъухэм яцыф цIэрылохэр, Iэпэласэхэр мэфэкIым кырагъэблэгъэщтых.

Зэфэсым, зехахъэхэм хэбзэ къулыкъушIэхэр ахэлэжьэщтых.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Шэпхъэ анахь дэгъухэм адиштэшт

Лъэпкъ проектэу «Шынэгъончъэу щыт гогу дэгъухэр» зыфилорэм ишлуагэкӀэ ТэхьутэмькӀое районым изы къоджэ гогухэм ащыщ федеральнэ шапхъэхэм адиштэ хьушт.

Районым изэгъунэгъу псэуплитур – Суповскэмрэ Отраднэмрэ – зэзыпхыхэрэ гогу илъэси 10-м ехъугъ замыгъэ-цэкӀэжыгъэр. Къутырхэм ащыпсэхуэрэм мызэу, мытлоу чыплӀэ администрацием а лофыгъомкӀэ зыкыфагазэу кы-хэкӀыгъ. ПӀальэу агъэнэфагъэм илъэскӀэ нахьыжъэу агъэц-кӀэжыгъэ гогу шэпхъэшлэхэм адештэ. Подряднэ организациеу автомобиль гогу игъэцкӀэ-жыын зыпшъэ дэкӀыгъэр пшъэ-дэкӀыжъэу ыхьырымкӀэ гъунэп-къэ гъэнэфагъэ зилӀэ обществэу «ТэхьутэмькӀое ДРСУ-р» ары. Зэзэгъыныгъэм кызырэдилъы-

тэрэм тетэу гогу ишъхъашъо мыжъо гъэушкӀогъэ асфальто-бетон тыралъхъагъ, ащ ишлуагъэ къэкӀошт амыгъэцкӀэжъэу а гогу бэрэ агъэфедэн альэкӀы-нымкӀэ. Ащ нэфэшъхъафэу го-гу кӀэкӀолӀэрэ зэхэкӀыплӀэхэри (ахэр 11 мэхъух) асфальткӀэ агъапкӀэх, гогухэм атет тамы-гъэхэр агъэкӀэжыых, нэмыкӀхэ-ри рашыплӀэх.

Зэхъуытагъэу къэплон хъумэ, километри 2,66-рэ зыкӀыхъгъэ гогу лахьым сомэ миллион 24,7-рэ пӀухъагъ.

«Адыгэавтодорым» специали-стхэр гъэцкӀэжыынхэр зыщыкӀогъэхэ чыплӀэм шыа-

гъэх ыкӀи лабораторнэ уплъэ-кӀунхэр ашынхэм пае асфальт зэхэгъэкӀухъагъэм щыщ кы-хахыгъ.

Лъэпкъ проектым ипрогра-мэ тегъэпсыхъагъэу 2021-рэ илъэсым ТэхьутэмькӀое райо-нымкӀэ гогу лахы 5-у агъэ-нэфэгъагъэм ягъэцкӀэжыын аухыгъ, зэхъуытагъэу ахэр километри 8,9-рэ мэхъух. Ас-фальтыкӀэр зытырагъэчъыхъа-гъэр квадрат метрэ мин 58-рэ фӀэдиз.

ГогушӀ подряднэ организа-циехэм зедегъэштэныгъэ зера-хэлыгъэм, «Адыгэавтодорым» специали-стхэм уплъэкӀун лоф-

хэр дэгъоу зэрэзэшлуахыгъэхэм яшлуагэкӀэ республикэр лъэпкъ проектым кыдыльтыгъэрэ шапхъэ-

хэм адиштэрэ автомобиль го-гухэр илӀнхэм тӀэкӀу-тӀэкӀуэзэ кыфӀэкӀо.

ТизэдэгущыӀэгъухэр

Цыфыр Лофым егъэбжъышӀо

Угу рихъэу лоф пшӀэныр насыпыгъ: ащ пхегъахъо, уелӀэты, уегъэразэ.

Мы тызыхэт уахътэмкӀэ анахь мэхъанэ зилӀэр плӀэужыкӀэм иплун. Ӏэдэб, нэхъой, къэрар ахэлъэу, шӀэныгъэ-гъэсэнэгъэ гъэнэфагъэ ыкӀи шыкӀэ-гъэпсыкӀэ хэхыгъэ – культурэ ягъэгъотыгъэныр пшъэрылӀ инэу къэнэжы. Мы лъэныкъомкӀэ гъэзагъэу, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъ-еджаплӀэ кӀэгъэзынчъэу лофышхо елӀэжы, хэти плуныгъэу, гъэсэ-ныгъэу, цыфыгъэу, акъыл лушы-гъэу ыгъотырэр тхылъыр арыба кызыщегъэрэр, ахэм узыффэ упчӀэ минмэ яджэуап къыуаты.

Лъэпкъ тхылъеджаплӀэм крае-ведениемрэ литературэмрӀэ ибиблиотекарэу АйтэчыкӀо Ру-занэ илофшӀэн зэрехъулӀэрэр, ащ фыщытыкӀэу фырилӀэр зедгъа-

шӀэмэ тшӀоигъоу упчӀэхэмкӀэ зыфӀэд-гъэзагъ.

Рузанэ къуаджэу Еджэркъуае 1971-рэ илъэсым, лӀэжъэ-кӀо унагъо кышы-хъугъ. ЯтӀэу Казбек-рэ янӀэу Сарятрэ пшъэшъи 4-рэ зы клалэрэ зеданлугъ, зедалӀэжыгъ, джы ахэр цыф икӀу-гъэх, хэти шъхъэлы-гъыжыплӀэ амал ил.

— Библиоте-карэ сэнэхъатыр сыдӀэуштӀэу кыхъ-пхыгъа, Рузан?

— Еджэркъоуе гурыт еджаплӀэр кызысызэх уж, апэ тучантесэу Мые-къуае зы илъэсрэ сыщеджагъ, ащ пы-сидӀэжыи, Красно-дарскэ сатыушӀ тех-никумым икӀутамэу Белореченскэм дэ-тыгъэм илъэситӀо сыщеджагъ, къэсы-

ухыгъ. Къуаджэу Кошхъаблэ банкым кредитымкӀэ бухгалтерэу илъэситӀо сикӀомэ сыкъэкӀожы-зэ лоф шысшӀагъ, ау ренэу гогу утетыныр псынӀкӀэп, Еджэркъуае культурэм и Унэу дэтым хэт тхылъеджаплӀэм цыф зорящыкӀа-гъэр зысэшӀэм сыкӀуагъ, саштагъ. Лоф сшӀэзэ, 2004-рэ илъэсым, заочнӀэу Адыгэ къэралыгъо уни-верситетым икӀлӀэегъэджэ фа-культет къэсыухыжыгъ. Тхылъ-еджаплӀэм зыгорӀэуштӀэу апэрэ мафэм щегъэжъагъэу сызфיקъу-дыгъ, зӀкӀэ сиамали, сишӀэныгъи ащкӀэ гъэзагъэ.

— УимысӀэнэхъаткӀэ лоф пшӀэныр кыныгъэба?

— ПшӀоигъоу, уфӀэчӀэмэ, зэмыгъэшӀэн шыӀл.

— Сыдигъуа Мыекъуапэ укызыкӀуагъэр, тхъапш хъугъа АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплӀэ лоф зыщыпшӀэрэр?

— 2010-рэ илъэсым игъэтха-пэ щегъэжъагъэу Лъэпкъ тхылъ-еджаплӀэм краеведениемрэ ли-тературэмрӀэ иотдел лоф шысэшӀэ, ау къуаджэм лоф зэрэщысшӀагъэри хэбгъэхъожь-мэ, библиотекарэу лоф зыс-шӀэрэр илъэс 21-рэ хъугъэ.

— УилофшӀэнкӀэ анахь мэхъанэ зилӀэр ыкӀи кыппшъхъа-пэрэр сыда?

— Библиотекарэ пӀпчӀкӀэ анахь мэхъанэ зилӀэр, тхылъ фондыр дэгъоу ышӀэныр ары. Сэри апэрэ мафэхэм къащегъэ-жъагъэу, сишъыпкӀэу (джы непэ кынынэсыжъэу), фондыр дэгъоу зэрэсшӀэщтым сыпылыгъ.

— Тхылъеджэхэр зэблӀэщы-гъуаеа, сыд фӀэда мафэ къэс цыфмэ яшӀоигъоныгъэхэр афӀэбгъэцкӀэнхэр?

— Тхылъеджэхэр — ныбжэ зэфэшъхъафхэм арытхэр, кыт-щыгугъэхэу кытфӀэкӀох. Ар къыд-гурылоу, сыдигъуи нэгъушӀоу та-пгъокӀы, кызырӀэкӀохэр тигу-апэ, литературэу, нэмыкӀэу зыфаехэр зэрядгъэгъотыщтым тыпылӀ, зэрӀтлӀэкӀэу таделӀ, къафӀэтэгъоты ыкӀи ятӀэты тхылъэу е нэмыкӀ шӀэныгъэ къӀкӀуа-плӀэу (журнал, гъэзет) зыфаехэр. Тэ, тшъхъэки, тфӀӀэкӀырымкӀэ тызэраделӀэрэм тегъэрэзэжы.

— Тхылъеджэхэмрэ шӀо библиотекэ лофышӀэхэмрэ шъугу хъэрэгъэкӀэу кыхъкӀа, сыдым епхыгъэу?

— Амал горэ илахэу, хэти ыгу хэдгъэкӀырӀ, тлӀэкӀырымкӀэ тыдемылӀэмэ, ау тхылъэу ашта-гъэр зышлуагъэлофынышӀ, игъом кытфахыжыныр ашыгъупшӀэу кыхъкӀы. Зырыз дӀэдэхэр ахэтых телефонкӀэ тафытеоу, тхылъ гъотыгъуаеу бӀшӀагъэу ылыгъыр

кыхыжынынэу зетӀокӀэ, зыгу кытфыхэкӀыхэрэр; ар тэ къэ-тыугупшысыгъӀ, тхылъеджэм чыфӀэу тель хъугъэм, гъэзгъа-гъэ хэмылӀэу, кыыргъэгъэ-зэжыын фае, — ари тыфӀесахъэ зэшӀотӀэхы.

— Шъуиотдел нӀбгырэ пчъа-гъэу шъуцӀэса ыкӀи шъуилоф зӀфӀэда е зӀтекӀа?

— Краеведениемрэ ли-тературэмрӀэ иотделым нӀбгыри 5-у лоф шытӀэшӀ; щыр — библиограф, 2-р — сӀэррэ ГъукӀлӀ Асыетрэ тыбиблиотекарэ, отделымкӀэ типащэр лӀэшӀэу бзылӀфыгъэ гупсӀфӀэу, зыфӀесахыжъэу, ухэт-ми, щысэ зыкӀэрыпхынэу МӀэрэ-тыкӀо Зарем, лофым хэшӀыкӀи гуетныгъи фырил.

— Рузан, шъуиотдел кы-чӀахъэрэм сэри сачыщ, сӀ-лӀэгъу, нӀрӀ-лӀэрэм, хэти шӀо-игъор — литературэр зэрэжъу-гъэгъотырэр. ШъуилофшӀэн лъэныкъуабӀкӀэ сыда кышъу-фӀзгъӀэпсынӀкӀэрэр?

— ШыкӀэ-амалыкӀэхэм лӀэ-шӀэу тилоф къагъӀэпсынӀкӀагъ. Электроннэ каталог тил, компью-терхэр отдел пӀпчӀ чӀӀэтых. Тхылъеджэхэри кытфытеох къэмыкӀохэу, зыфаер кытало; тӀэри джэуапыр афӀятгъэхыжы; джащ фӀэд, ящыкӀэгъэ сурӀтхэр ыкӀи къӀэбархэр афӀэтӀтлупщы, унэм зӀрисхэу, ар лофшӀэкӀэ лъэныкъуакӀэу хъугъэ.

— Шъуиотдел илофшӀэн сы-дӀэуштӀэу зэхашъушӀэра, тхылъ-еджэхэм нахь апӀэблагъэ зышъушыра?

— ОтделымкӀэ тилофшӀэн анахь зӀрӀдгъэунӀфхэрэр тхылъ къӀэгъӀӀэгъон зӀфӀэшъхъафхэу мӀфӀӀпчӀым кышытыгъэхэ хъу-гъэ-шӀагъэхэр кызырӀтӀоты-кӀыхэрэр арых: мазэ пӀпчӀ къӀэгъӀӀэгъонитлупщы тымыгъэ-хъазырэу кыхъкӀырэп — ахэр щыӀэныгъэ лъэныкъуабӀмкӀэ гъэзагъэх: титарихъ чыжъ, ти-непӀэрэ щыӀагӀ; лӀӀпкӀым кы-хъкӀыгъэхэ цыф цӀэрылохэм афӀэгъэхыгъэхэр; къэралыгъо гъӀпсыкӀэ адыгэхэм тилӀ зӀр-

хъугъэр, ащ шлуагъэу кытфыхы-гъэр, нэмыкӀ темэхэри ахэм къащитӀотыкӀых литературэ гъэнэфагъэу тилӀэмкӀэ.

— Рузан, илъэс пчъагъэм тхылъеджаплӀэм лоф шышӀлӀэ, уеззӀэу, укӀэгъожъэу кыхъкӀа, хъаумэ?..

— СӀэ сшъхъӀкӀэ тхылъыр сикӀас, цыфхэми мафэ къэс лоф адатшӀэу тызӀрахэтым сесагъ, сӀегъэразэ, сиамал кызырӀхъэу силофшӀэн нахьышӀу зӀрӀхъу-щтым сэри зӀрӀспӀэкӀэу сыхъ-лажъэ.

— Мыщ дӀэжыым сыкъэмы-упчӀэн слӀэкӀыштӀэп, Рузан, хэти библиотекэ лофшӀаӀэмкӀэ узкӀырыплӀыгъэу, зышлуагъэ кыыкӀыгъэр?

— Зы нӀбгырэ хэхыгъэ ыцӀэ къемыломи, мафэ къэс а зы лофыр узӀэготӀэу пшӀэ зыхъукӀэ, зыр зым кӀырыплӀыжъэу кыс-щӀэхъу; тызӀделӀэжыи, тызӀфӀэ-гумӀкӀыжыи, ащ тилофи кытфе-гъӀэпсынӀкӀэ. Ау апӀэдӀэу отделым сыкъызӀэкӀом, отдел пащӀэу шы-тыгъэу Мыгу Сарэ ХъазрӀт ыпхъур сӀэ сшъхъӀкӀэ шысэшӀу зӀрӀсфӀэхъугъэм нэмыкӀэу, уп-чӀӀэжъэгъу гъэшӀӀэгъонӀэу, сы-мышӀлӀэрабэр кызыгуригъэлуагъэу, лофым сыфигъӀэчӀыгъэу, пӀблагъэ сишӀыгъэу, сисӀэнэхъат уасэ фысигъэшӀыгъэу кысщӀэхъу.

— Рузан, тизэдэгущыӀэгъу ыкӀэм, тхылъеджэхэм, гъзет-еджэхэм ыкӀи уилофшӀэгъухэм укызырафӀӀаӀомэ сыда пшӀо-игъор?

— Тидунае мамырэу, хэти псауныгъэ пытӀэ илӀнӀэу сыфай! «Тхылъыр — шӀэныгъэм илун-кӀыбз», — арышъ, хэти ар тыгу къӀкӀыжъэу, гъусэныгъэ дытилӀэ сшӀоигъу. ПсӀтӀэуми акӀылуужыр лофшӀэныр ары, ащ цыфыр цыфы ешы.

— ТхъауегъӀэпсӀэу, Рузан.

— Ори ары.

МАМЫРЫКӀО Нуриет.

СурӀэтым итыр: АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплӀэ ибибли-отекарэу АйтэчыкӀо Рузан.

Заор сичылэ къыдахъэ

(Шышхъэу, 1942-рэ илъэс).

Тэхутэмыкое районим адыгэ чылабэ ит. Ахэм ащыщ къуаджэу Нэтыхуае. Чылэхэм ар анахь цыкыу, ау хышъэу, тарихъэу пылър бэдэдэ мэху. Кавказ заом ыуж мыщ дэсыгъэхэ лъапкышхохэм ащыцэу унэгъуи 174-м чылэр текыжыгъ.

Непэ сыкызытегушылэщтыр хэгъэгу зэошхор кызыежыгъэр илъэс 80 зэрэхуэгъэр ары. 1942-рэ илъэсым шышхъэу заор сичылэ кыдэхъагъ.

Тихэгъэгу кызыукумагъэхэм нэтыхуаехэри ащыщ, лыгъэ цызырахъэзэ заом хэлэжыгъэх. Ахэм ащыцэу орденхэр, медальхэр бэу кызыфагъэшъошагъэхэм ацлэ къесло сшогъу. Ахэр Хъалыщ Айдэмыр, заом ыпккэ колхозым цылэжыагъ, Хъахъуратэ Долэтчэрий заор заухми илъэсипплэ кытэжыгъ, Абадзэ Ерэджыб финскэ заом нэмыккэу хэгъэгу зэошхом хэлэжыагъ. 1942-рэ илъэсым ылэхуамбэхэр ыккэ илэхуамбэхэр стыгъэхэу къэкложыгъагъ, ахэр зэрэпхыгъэхэу колхозым ибылымхэр нэмыцхэм алэкламыгъэханхэм пае къушхъэм хэзыгъэзыхъажыгъагъэхэм Абадзэ Ерэджыбэ ахэтыгъ. Хъагъур Андзаур облыс-полкомым иятлонэрэ секретарэу лф ышлагъ. Гунай Мустаф Тэхутэмыкое райком партией иятлонэрэ секретарэу шытыгъ, партизан отрядым ипэцагъ. Зэо ужом мэкъумэщ хызмэтым изыккэгъэлэтын илахышлу зэрэхишыхъагъэм фэшл Лениным иорден кыфагъэшъошагъ. Ишхъэгъуэу Къырымхъани мыщ фэдэ орден кыфагъэшъошагъэу шытыгъ. Меркицкэ Ибрахимэ прокурорэу район пчъагъэмэ лф ащишлагъ. Заом кызыекыжымы прокурорэу лф ышлагъ. Зэо ужом къуаджэу Нэтыхуае еджаплэ шаригъэшылгъ. Шэхэлл Хысэ «Быракъ Плыжыкым иорден» зыфилогъэр кыфагъэшъошагъ. Лыблэнагъэ зезыхъагъэмэ ащыщ Бек Пшымафэ. Ар разведкэм хэтыгъ. Илъэс 10 — 12-ккэ узккэлэбжымэ, къулыкър зыдихыгъэ полковникым гъэзетым кытхыжыгъагъ Пшымафэ лыбланэу зэрэщытыгъэр, ащ ратыгъэ пшэрылър дэх имылу зэригъэцаккэщтыгъэр. Авторым къетхы: «Пшымафэ разведкэм загъаклом пшэрылърэу илагъэр кыгъэцаккэ, нэмыц полковникыр эклоцлпхъагъэу ыпшэ дэлъэу кызыдихыгъагъ».

Хы флотым лыгъэ цызы-зыхъагъэхэм ащыщых Хъагъур Илас, Цушхъэко Заурбэч — ар капитанэу къэкложыгъ, Былымгъот Заурбэч, Бэгъ Сэлым. Лыгъэшхо зезыхъагъэмэ яспискэ кыхъэ. Мыхэм сыдигъо уяупчыгъэми орденхэр, медальхэр кызыфахыгъэхэр къалотэнэу

ягопагъэп: «Хэгъэгу кытэукумагъэти кытатыгъ, ищыклагъэ хумэ джыри кытэукумагъэ», — зэупчыжыгъэхэм фэдэу джары яджэуапыгъэр.

Тын лъаплэу кыратыгъэхэм рыгушхонхэу, рыккэенхэу ашхъэ рапэсыжыщтыгъэп. Культурэм и Унэ идиректорэу лф сшлэ зэхум жьоныгуаккэм и 9 къэс пчыхъэзэхъахъэхэр, огонекхэр афэсшылтыгъэх. Чылэм дэкли хульфыгъэ 88-рэ заом кыуагъэ, ахэм ащыцэу 46-рэ къэкложыгъ, 42-рэ хэклодагъ. Зы унагъом иккэ нэбгыритлу, щы, плы, тфы... заом кыуагъэхэу къахэкыгъ. Ахэм ащыщ Мэджэс Хъание — иккэлитф, ишхъэгъус — зэккэ хэклодагъэх, Хъахъуратэ Мыхъамэт иккэлитф, щыр хэклодагъ, тлур къэкложыгъ, Абадзэ Хъасанэ иккэлиш, ыпхъу, зыр къэкложыгъ, адрэхэр хэклодагъэх, Зузукхэр, Хъагъурхэр, Натхъохэр, Шэуджэн зэыххэр зэккэ хэклодагъэх. Хульфыгъэмэ анэмыккэу бзылфыгъипли заом кыуагъэ. Ахэр: Тыко Мерэм 1941 — 1945-рэ илъэсхэм связистэу заом хэлэжыагъ, Лыбзыу Мерэм партизан отрядым хэтыгъ; Бек Мелэчхъан — апэрэ адыгэ пшэшъэжыеу медицинэмккэ Москва щеджагъ, заом зэклом врачэу лф ышлагъ, Лениным и Орден кызыфагъэшъошагъэхэм ащыщ. Заом илэхъан еж фэдэ врачэу игъусэр кызыэсымаджэм Мелэчхъан кыльэуужыгъагъ: «Сипшэшъэцкыккэ клэлэцкыккэ ибэхэр зыцабыгъ унэм ратынэу сыфаеп, сыолъэу о ппужынуэ». Мелэчхъан ащ илэху ыгъэцклагъ: пшэшъэжыер ригъэджагъ, ыплугъ, гъэсэнэгъэ ригъэгъотыгъ. Джы ар Кошхъаблэ дэс, искусствэм иеджаплэ клэлэгаджэу лф чишлагъ. Ежымы, иккэлэхэми адыгэ унагъохэр ялэхэ хуэгъэх. Хъахъуратэ Симэ — Краснодар медицинэ училищым ия 2-рэ курс щеджэзэ группэм зэккэ исыр заом кыуагъэ. Ахэм ащыщыгъ Хъахъуратэ Симэ. Керченскэ хытлуалэм кыщаухуэрэхъагъ, зэккэри Германием концлагерэу Равенсбрюк псауу кызыдэмыккыжыщтхэм Симэ дэфагъ. Адыгэ бзылфыгъэ закъоу ащ дэсыгъэмэ Симэ ащыщыгъ. Хъазабэу цылэгъугъэр тхылъэу «Къушхъэ чыжэхэм япшыналъ» зыфилогъэм документальнэ повестэу «Хъадэгъум текыуагъ» кыщитхыжыгъ журналист цлэрылоу Ллэхъусэжэ Хъаджэрэтбий иповестъ.

1974-рэ илъэсым Хъахъуратэ Симэ ипчыхъэзэхъахъэу культурэм и Унэ шыкыуагъэм чылэм дэс цыфхэу, хъаккэхэу лфхъабзэм къэкложыгъэхэр члээрэмыгъафэхэу, хульфыгъэхэр цагум дэтхэу, пчэхэр, шхъаныгъупчэхэр лухыгъэхэу Симэ кылуатэрэм едэлущтыгъэх. Германием кызыдырихыжыгъэу нэмыцыбзэккэ тхыгъэу сурэтхыгъэ альбомэу кызыдихыжыгъэм исурэтхэр кыщигъэлагъохэзэ, нэмыцхэм жъалымыгъэу зэрэхъэщтыгъэр, хъакоу зыцагъэщтыгъэхэр хъапсым члэхэм хъаккэ-къоклагъэу ады-зэрэхъэщтыгъэр кылуатэзэ, пчыхъэзэхъахъэр сыхъатитлурэ ныккэрэ оклофэ, зафэмылажэу цыфхэр гыштыгъэх. Симэ хъазабэу лагерым цылэгъугъэр Блэгъожэ Юныс иусэхэм уядэу зыхуыккэ унэпс пфэлыгъырэп. Урысыем итхаклохэм я Союз хэтэу Хъалыщ Сэфэрбий анахь усэккэ цлэрыломэ ащыщ. Ащ ипоэмэу «Чэтэ члэгъым» зыфилогъэм Симэ иобраз ушегъэгъуазэ. 1945-рэ илъэсым мэлълфэгъум и 30-м советскэ дзэккложым концлагерыр шхъафит зашхъыжым, зыпсэ пытэу ащ кыдэнэжыгъэмэ Симэ ахэтыгъ. Дзэккложым гъэры ашлыгъэхэр залэгъум агу изыгъ, «ходячие скелеты» алоштыгъ, Хъахъуратэ Симэ иятлонэрэ кызыхуыгъэ мафккэ мэлълфэгъум и 30-р хигъэунэфыккыштыгъ.

1942-рэ илъэсым шышхъэу нэмыцхэр Адыгеим кызыежэхэм Мыекъуапэ иучреждениехэм ачлэс лфышлэхэр хэти ичылэ агъэкложыгъагъэх. Ахэм ащыщыгъ научнэ ушэтэккэ институтым илфышлэу Меркицкэ Рэщыдэ.

Рэщыдэ цыкылоу хъэреным кызи ылашхъэ зэрыпкыгъагъ, ар зыгъэхуыжышъун врач ыпэ

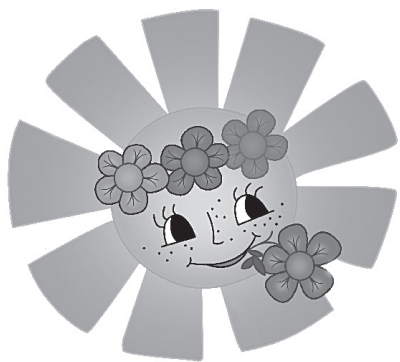
кыкыгъэп. Ккэлэм ылакъо зэрэузырэм кыхэккэу кыулыккым кыуагъэп. Я 5 — 6-рэ классхэм ащеджэ зэхум усэ гъэшлэгъоныр, нэужым расказхэр, пшысэхэр ытхыштыгъэх. Ахэр гъэзетым, журналым кыдэхъагъэх. Ккэлэегъэджэ училищыр кыуухыгъ. Ккэлэегъэджэу Нэтыхуаий, Тэхутэмыкыуай, Шынджый лф ащишлагъ. Сэнауыгъэ ин зэрэхэлым кыхэккэу гъэзетэу «Адыгэ макъэм» лф чишлагъ. Нэужым научнэ ушэтэккэ институтым лф чишлэзэ, заор Адыгеим кызыэсым Рэщыдэ чылэм кыгъэзэжыгъ. Ащ дэгъу дэдэу нэмыцыбзэ ышлэщтыгъ. Чылэм нэмыцхэр кызыдахъэхэм, нэмыцыбзэ зэришлэрэм кыхэккэу лф ащишлэнэу кырагъэзыгъ, ау афеуцоллагъэп. Пчэдыжыым Рэщыдэ унэм кыраци, лъэбкэуитлуккэ дэккложым пчыжыгъэ агъэуцугъ ауккынуэ. Янэ нэмыцмэ заккыккэиути иккэлэ зыри-дзынэу зыфежым, шхонч лъэбычлэ нэмыцыр бзылфыгъэм кыеуи кылуидзыгъ. «А сиккэл, алорэр шлэ, уауккышт» янэ рилуагъ. «Ахэм алорэр пшлэ хуцтэп, тян. Ащ ыпэу хъадэгъур ккэсэштэ» зелом, нэмыцыр кыеуи Рэщыдэ кыхыгъэфагъ. Нэмыцмэ алорэр зэрымшлагъэм пае зы тхъамафэрэ осышхо кытесэу цагум дагъэлыгъ, арамыгъэгъэтылэу. Янэ шхъаныгъупчэм кыпллымэ гыбзэхэр кылохэзэ ыгу зэгоутыгъ. Джауцтэу яни ыккэи нэмыцхэм яккылагъэх. Рэщыдэ илъэс 30 нылэп ыныбжыгъэр, ау гъэхъэгъэшлэхэр ышыгъэх. Научнэ-ушэтэккэ институтым томитлу хуон ытхыгъэу кычлэтыжыгъ. Рэщыдэ унагъо илагъ, сабыитлу кыфэхуыгъагъ. Илъэс 30-у кыгъэшлагъэм лъэуж дахэ кытфигъэнагъ. Нэтыхуае заом хэккложэхэм апае саугъэт

цагъэуцугъ. Ар зыгъэуцугъэмэ ащыщ заом хэлэжыагъэу Нэпсэу Мэджд, Бек Мэдждэ, Хъагъур Юныс ыккэ клэлэ ныбжыккэхэр. Саугъэтым ишын заухым ащ ишын тефэгъэ ахъэу хабзэм кыафитлупщыгъэр зэккэми зэккэ-къэкложыгъ: «Мыхэр тицыфых, мыхэр ары тицылаккэ кызыу-хуумагъэхэр» алуагъ. Нэпсэу Мэдждэ мэккэ лэтыгъэккэ хъадагъэр кызылуиухыгъ, цыфэу къэкложыгъэхэр зэккэ гыгъэ. 1943-рэ илъэсым мзэам и 12-м чылэр шхъафит зашхъыжым, пшэшъытлу къуаджэм кыдэккыгъ тракторист курсыр къаухыныш, губгъом цылэжыанхэу. Ахэр Кизикова Фатэрэ Емзэгъ Зулэрэ. Ханскэм дэт механизатор курсыр къауи, 1946-рэ илъэсым нэс хульфыгъэхэр къэкложыгъэхэ тракторым тесхэу губгъом цылэжыагъэх. Илъэс 15 — 16 зыныбжэ Ацумжэ Хъаджумарэ тракторхэр кыутэхэмэ афишлыжхэу ахэтыгъ. Бзылфыгъэхэр Тэхутэмыкыуае ккхэти, фэагын литри 10 зэрыфэрэ бакым пхэр клэгъэккыгъэу тракторым ыгъэ-щыштыр лъэзэу игъом кына-гъэсыштыгъ. Тэхутэмыкыуаерэ Нэтыхуаерэ азыфагу километрэ 12 илыгъ. Нэтыхуаехэр процент 90-рэ пккэи хуонэу зэгупсэх, зэлахылых, ащ ишлэгъэшхо къаккложыгъ заом ыккэ гъаблэм ялэхъан, зымылэм зилэм ритызэ хэзэрэщыжыгъэх. Сигушылэ кызышчысыушхыштым хэгъэгу ис цыфхэм, дунаим цыф лъэпккэу тетхэм, шлу зыгу ил пстэуи фэдэ ккын кыафэмыккэу, псауныгъэрэ рэхъатныгъэрэ ялэнэу, мамырныгъэ ташхъагъы итынэу, тыгъэр дахэу кытфепсынуэ зэккэхэм сафэхъоху.

**ХЪАХЪУРАТЭ
Светлан.**

Нэтыхуаий.

Апэрэ одыджыныр ащыжъынчыгъ

Тхылъыр ныбджэгъу дэгъу

Ар боу гьусэгьу дэгьу,
Цыфым илэпылэгьу,
Игульытэ кьелэт,
Къарыушуи кьырет.
Тхылъым шъэфыр дизыбз,
Ар шлэныгъэ лунклэбз.

Тегугъоу тэ теджэ

Урок ужы кӱэсы
Жьы кӱабзэм тыхахьэ.
Джэгуплэм тынэсы,
Чэфым тызэрехьэ.

ГушыІэжъхэр
зэтэгъашІэх

Плъэпкъ итхыдэжъ пшIэныр
насып икъу.

Еджэгъу ильэсыклэмклэ мэ-
фэкл зэхэхьэхэр еджэплэ щагу-
хэм зэлүгъэклотыгъэ дахэу

Апэрэ одыджыным ымэкъэ

2021 — 2022-рэ ильэс еджэ-
гьур мэфэ шыьпкээ ахэм
афэхьунэу кӀэлэегьаджэхэри,
ны-тыхэри, агьүпсэ цыфхэри
афэльэуагьэх. Цыфышлу-наы-
пыльоу Тхьэм ешышх, агьүгэ
нэфхэм Тхьэм акӀегьахьэх.

КІэлэцЫкІухэм ядунай

Дамиррэ Дариджанрэ

Зыфэдэр о кыашлэ? Яни, яти,
ыш цыклуй, инани яцыпэ хэлъеп;
нэшхонтлэ-нэгый, лэкьо зэндэ
зичч, шъхьац тыргъобзэ дахэр
пшъэм кыдетакоь. Псынклэшъ,
зы такьикь гүпсэфу шысышъу-

Ау непэ Дариджан пшьэшьэ-
жыы псынклэ чэфыр кэшэжьы-
гъуай. Гуашэм фэдэу гъэпсыгъэ,
бант фыжыыбзэр шхъэшыгум
ис, шыгын шъуашэр дэнэ-
шъуат, шырыкъу цыкълухэр фэ-
шлукъабзэх, импортфелышъ —
анахъ дах — шэплъыбзэ зэпэ-
шэтыж. Пшьэшьэжыыер мыгъэ
апэрэ классым маклэ, арышъ,
инышхо хъугъэшъ, лэдзэ зыхе-
гъэлпы, зещылэ; зэхихэу ыльэ-
гъурэ пстэуми мо сабыир джы
зэлыалыгъ. Чыжьэкълэ, апэчъы-
нэтъу имами, ипапи, инани шытых,
ахэми хъатэу афеплъэкълырэн

Джан, джарэу адыгэ пшъэщъэ шыпкъэ нэрэ-лэрэм хъугъэ. Пшъэщъэжыем ипсынклагъэ зышлэрэ янэ исабый зэу зызэрэ-зэрихъоклыгъэм щхыр кыщигъэ-хъагъ, ау зелажэ. Дамир джы дунай идунай! Дариджан игъу-сэу еджалэм къэклошт, зэды-щылэштых, зэдэкложыштых. КIэлэ бзаджэ горэ кытебанэми, Дариджан зэрэджуэ кэзсыныш, кыдишжыышт. Джар шыпхъу хъун! ЯцIыф шIыклэклэ зэфэмы-дэхэми, сабыитIур шIу дэдэ зэрэлъэгъу, боу унэгъо гупсэф дахэ ахэр щапIух — яни, яти врачых, янанэ егъашIэм урысы-бзэмрэ литературэмрэкIэ клэ-

Апэрэ одыджыныр кытео,
ини цыклуи зэготхэу еджапlэм
фауэнкы. Дариджан ин клаба
— зэхэтхэм ауж хъазырэу хуь-
гэ, зым ыльгэу адрэ иуцозэ,
апэрэ классым клугэхэхэр зэльэ-
клуатэх... Одыджын жынч ма-
кэм гур епхуатэ. Дариджан
псынклэу купым кхэхэлъэти,
нэрэ-лэрэм пстэуми апэдэдэ
иуцагъ, гушлозэ иехэм кхафы-
зэпплэкли, «зэкlэ дэгъу!» ылоу,
лэ кхафышлыгъ. Зыльэгъгъэхэм,
ящых мэкъэ чэф мэфэкl жыы
псынклэм луилъэсыкылыгъ. Клэлэ
цыклулэхэм агуапэу илъэсыклэ
еджэгъур рагъэжыагъ.

**НэКлүбгъор зыгъэхъазыргъэр
МАМЫРЫКЪО Нуриет.**

Лъэпкъ шлэжыр, щылэныгъэр

Нахьыжъхэм ялъягъо тырэкIо

Адыгеим икьушъхьэчIэсхэмрэ Пшызэ икьэзэкъхэмрэ зэгъусэхэу Апэрэ дунее заом зэрэхэлэжъагъэхэм фэгъэхьыгъэ шлэж мафэр Юныгъом и 5-м Мыекьуапэ щыхагъэунэфыкIыгъ.

1914 – 1918-рэ ильэсхэм Апэрэ дунее заом щылагъэм Урысыем идзэхэм ямызакъоу, къэзэкъхэр, ежъхэм яшIоигъоныгъэкIэ зэхэхагъэхэу лъэпкъ полк хъугъэхэр хэгъэгум ишъхьафитыныгъэ фэбэнагъэх.

Мыекьуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк щыкIогъэ шлэж зэхэхьэр зезыцагъэхэ Ксения Старковамрэ ОелI Адамэрэ тарихым инэкIубгъохэр кьалотагъэх. Урысхэр, абхъазхэр, къэзэкъхэр, абазинхэр, адыгэхэр, фэшъхьаф лъэпкъхэр зэо хьылъэм лыхъужъэу хэлэжъагъэх. Подразделениехэм якомандирыгъэх урысхэр, грузинхэр, къэзэкъхэр, адыгэхэр, фэшъхьафхэр.

КъушъхьэчIэсхэм яхабз

Заом хэлэжъэрэ къушъхьэчIэсхэм хабзэ афэхъугъагъ полкым аштэнхэм ыпэкIэ шыр, уанэр, Iашэу ящыкIагъэр, шъуашэр ежъхэм зэрагъэгъотынхэу. Дивизиер

нахьыбэрэмкIэ Кьыблэ-Къохьаплэм щыкIорэ заом хэлэжъэщтыгъ.

Лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зэкъотхэу зэрэзаохэрэм язэфыщытыкIэ ыгъэпытэщтыгъ. Адыгэхэр къэзэкъхэм гъусэ афэхъухи, пыххэм зэрызэуагъэхэм тарихь мэхъэнэ ин илагъ. 2014-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм унашъо ышIыгъ Адыгеим икьушъхьэчIэсхэмрэ Пшызэ икьэзэкъхэмрэ зэгъусэхэу зэрэзэуагъэхэм фэшI Юныгъо мазэм и 5-р шлэж мафэу лъытэгъэнэу.

Шлэж зэхэхьэр

Адыгэ Республикэм и Правительство, Парламентым якъулыкъушIэхэр, хэгъэгум и Улэшыгъэ КIуачIэхэм яветеранхэр, къэзэкъхэм я Мыекьопэ къутамэ хэтхэр, республикэ общественнэ движениу «Адыгэ Хасэм» икIэщакIохэр, культурэм илофьшIэхэр, кIэлэеджакIохэр, нэмыкIхэри зэхэхьэм щызэзIуагъэх.

Республикэм иветеранхэм я Совет итхьаматэу Къуаджэ Аслъан,

шлэныгъэлэжъэу, общественнэ илофьшIэу Ацумыжъ Казбек, нэмыкIхэри зэлукIэгъум хэлэжъэхэрэм гушылэгъу афэхъугъэх. Адыгэ Республикэм лъэпкъ илофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр кьызэрэхигъэщыгъэу, цIыфхэм тарихьыр нахьышIоу зэрагъашIэ ашIоигъу. Куоу узыгъэгупшысэхэрэ упчIэхэм ащыщ заом имашIо хэтхэу лъэпкъхэр зэфзыщэхэрэ амалхэр кьызэрагъотыщтыгъэхэр.

— Яхэгъэгу агъэлаплэщтыгъ, лъэпкъхэм гукIэгъу зэфырялагъ, — кьытиуагъ отставкэм щылэ полковникэу, Дунее Адыгэ Хасэм хэтэу ЦыкIушъо Аслъан.

Орэдым къашъор дештэ

Дмитрий Гордиенкэр зипэщэ купэу «Казачатэм» иансамблэ иорэдхэмкIэ, къашъохэмкIэ кон-

цертыр кьызэлэуахыгъ. Тарихьым, зэкъошныгъэм афэгъэхьыгъэ орэдхэр, къашъохэр гурылогъошIух. КIэлэеджакIохэм мэкъэ IэтыгъэкIэ кьалохэрэ орэдхэм уядэлүзэ, сэнаушыгъэу ахэлъыр къахэогъэщы.

КIэлэцIыкIу лъэпкъ кьэшьокIо ансамблэу «Мыекьуапэ инэфыльэхэр» «Казачатэм» фэдэу Урысыем имызакъоу, IэкIыб хэгъэгухэми ащашIэ. Художественнэ пашэу, Урысыем культурэмкIэ изаслуженнэ илофьшIэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, Къэбэртэе-Бэлыкьарым изаслуженнэ артистэу Нэныжъ Айдэмыр кьытфилотагъ «Мыекьуапэ инэфыльэхэмрэ» «Казачатэмрэ» зэгъусэхэу концертхэр кьызэдатыхэзэ язэфыщытыкIэхэр щылэныгъэм зэрэщыпытгъэхэр. Тинахьыжъ лъаплэхэм заом щырагъэжъагъэхэ зэфыщытыкIэхэр ныбжьыкIэхэм щылэныгъэм щылъагъэкуатэх.

«Мыекьуапэ инэфыльэхэр» дахэу фэпагъэхэу адыгэ къашъохэр къашыгъэх. Зэхэхьэм хэлэжъэхэрэ тиныбжьыкIэ кьэшьуахэхэм бэрэ Iэгу афытеуагъэх.

Мыекьуапэ илофьшIаплэу «Ошъадэм» ихудожественнэ пашэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу, Чэчэным искусствэхэмкIэ изаслуженнэ илофьшIэшхоу Едыдж Виктории игупшысэхэри гурылогъошIух. ОрэдхэмкIэ, къашъохэмкIэ шэн-хабзэхэр, мамыр псэукIэм ихэхьоныгъэхэр цыфхэм альагъэлэсых.

Дунаим щызэлъашIэрэ орэдэу «Адыгэхэм яшэн-хабзэ джащ фэд» зыфилоу Жэнэ Къырымызэрэ Сэмэгу Гошнагъорэ зэдаусыгъэр Цышэ Зарет мэкъэ дахэкIэ кьызыхедзэм, нэбгырабэ дежъыугъ, орэдылом Iэгу фытеуагъэх.

Ансамблэу «Ащэмэзым» иорэдхэм тигуапэу тядэлугъ. Художественнэ пашэр Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ илофьшIэу Бастэ Асыет.

КъэшьокIо купэу «Синдикэм» искусствэм шыкIэшIухэр кьыщегъотых. Пшъашъэхэр шъонтырыпым тетыхэу лъапэкIэ мэуцух, мэуджых. Къашъоу «Испамыер» зыми фэмидэу ансамблэм кьешы. Тишоф зэикIыхэр, Кавказ икьушъхьэ жэкIэфхэр, мамыр щылаклэу тинахьыжъ лъаплэхэр зыфэзэуагъэхэм ичIыопс нэгум кьыкIагъэуцэ.

Зэхэхьэм хэлэжъагъэхэм нэпэплъ сурэтхэр атырахыгъэх, лIэужхэр зэзыпхэрэ къэбархэр кьалотагъэх.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкIи кьыдзыхъэгъыгъэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ илофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм кьалыхьэрэ А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэ ары. Сагъыргъэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожыхь.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын илофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIышIэ гъэIорышIаплэ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4485
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1869

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэу уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхьаIэм
ипшъэрылгъэр
зыгъэцакIэрэр
МэщIэкъо
С. А.

ПшгъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретарыр

Хъурмэ
Хъ. Хъ.

